

[Pradžia](#) > ... > [Teisės Specialistų paieška](#) > [Teisinių Profesijų Rūšys](#) > France

Teisinių profesijų rūšys

Turinį pateikė

Prancūzija

Prancūzija

Šioje dalyje apžvelgiamos įvairios teisininkų profesijos.

Teisininkų profesijos. Įžanga

Teisėjai

Organizacija

Prancūzijoje profesionalūs teisėjai (pranc. *magistrats*) yra karjeros teisėjai, kurie skirstomi į teismo teisėjus, kurie teisme nagrinėja bylas, ir teismo pareigūnus, kurie dirba prokuratūroje (pranc. (*ministère public* arba *parquet*)). Teisėjai dažnai vadinami teismo teisėjais (pranc. *magistrats du siège*), o prokuratūroje dirbantys teisės pareigūnai – prokuratūros teisėjais (pranc. *magistrats du parquet*)).

Pirmieji sprendžia jų kompetencijai priskirtus ginčus, o antrieji gina viešąjį interesą ir užtikrina tinkamą įstatymų taikymą. Teisėjų statusas reglamentuojamas 1958 m. gruodžio 22 d. nutarimu (pranc. *ordonnance*) Nr. 58-1270 dėl teisėjų statuso konstitucinio įstatymo (pranc. *loi organique*). Pagal šio potvarkio 1 straipsnį skirtingais savo karjeros etapais teisėjai gali būti paskirti dirbti ir teisme, ir prokuratūroje. Taip nustatytas teismo pareigūnų vieningumo principas, dar kartą įtvirtintas Konstitucinės Tarybos, be kita ko, 1993 m. rugpjūčio 11 d. sprendimu. Visi teisėjai priklauso teismo pareigūnų korpusui, kuris pagal Konstitucijos 66 straipsnį saugo asmens laisves. Vis dėlto yra įvairių teisėjo statuso skirtumų: teisėjams netaikoma aukštesnės pagal rangą institucijos hierarchinė valdžia ir suteikiama neatšaukiamumo garantija, t. y. jie negali be sutikimo būti paskirti į naują vietą. Taip pat skiriasi jų paskyrimo tvarka: teisėjai skiriami Aukščiausiajai teisėjų tarybai pritarus (pranc. *Conseil supérieur de la magistrature*) arba – Kasacinio Teismo teisėjai, apeliacinių teismų pirmieji pirmininkai ir teismų pirmininkai – jos siūlymu. Galiausiai, Aukščiausioji teisėjų taryba turi įgaliojimus visiems teisėjams taikyti drausmines priemones. Kita vertus, prokurorai skiriami pasitarus su Aukščiausiaja teisėjų taryba, o Teisingumo ministras siūlo kandidatūras ir įgyvendina drausmines priemones.

Dauguma teisėjų į darbą priimami konkurso tvarka (pranc. *concours*). Norėdami dalyvauti pirmame konkurse, kuriame gali dalyvauti studentai, kandidatai turi būti įgiję laipsnį, patvirtinantį bent keturių metų trukmės aukštojo mokslo studijų baigimą iki magistro kvalifikacijos. Konkursą laimėję kandidatai skiriami teisėjais stažuotojais (pranc. *auditeurs de justice*) ir visi jie išklauso tuos pačius mokymus Nacionalinėje teisėjų mokykloje (pranc. *École nationale de la magistrature*, ENM). Yra ir tiesioginio įdarbinimo galimybių. Baigę mokslus ENM, teisėjai stažuotojai dekretu paskiriami dirbti tam tikrame teisme arba prokuratūroje (pranc. *décret*).

Teismų vadovai (pirmininkas ir prokuroras arba pirmasis pirmininkas ir generalinis prokuroras, priklausomai nuo teismo) be savo teisminių pareigų teisme, atlieka ir administracines funkcijas (pvz., nustato posėdžių tvarkaraštį).

2018 m. sausio 1 d. Prancūzijoje buvo 8 412 dirbančių teisėjų, iš kurių 7 881 dirbo teismuose arba prokuratūroje.

Aukščiausioji teisėjų taryba

Aukščiausioji teisėjų taryba (pranc. *Conseil supérieur de la magistrature*, ATT) numatyta Konstitucijos 65

straipsnyje. 2008 m. liepos 23 d. konstituciniu įstatymu buvo iš dalies pakeista ATT sudėtis ir įgaliojimai (skyrimo srityje) bei numatyta galimybė bylos šalims kreiptis į ATT. Respublikos Prezidentas nuo šios datos nebėra ATT narys.

Tarybai, kurios sudėtis leidžia priimti sprendimus dėl teisėjų, pirmininkauja Kasacinio teismo pirmasis pirmininkas. Jai dar priklauso penki teisėjai, vienas prokuroras, vienas Valstybės Tarybos (pranc. *Conseil d'État*) narys, paskirtas Valstybės Tarybos, vienas advokatas (pranc. *avocat*) ir šeši kvalifikuoti asmenys, nepriklausantys nei teisės aktų leidėjui, nei bendrosios kompetencijos, nei administraciniais teismams. Respublikos Prezidentas, Žemesniųjų Parlamento rūmų (pranc. *Assemblée nationale*) Pirmininkas ir Senato Pirmininkas paskiria po du kvalifikuotus asmenis.

Tarybai, kurios sudėtis leidžia priimti sprendimus dėl prokurorų, pirmininkauja generalinis prokuroras (pranc. *procureur général*) prie Kasacinio teismo. Jai taip pat priklauso penki prokurorai ir vienas teisėjas, vienas Valstybės Tarybos narys, vienas advokatas ir šeši pirmiau nurodyti kvalifikuoti asmenys.

Aukščiausioji teismų taryba, kurios sudėtis leidžia priimti sprendimus dėl teisėjų, teikia pasiūlymus dėl Kasacinio teismo teisėjų, apeliacinių teismų (pranc. *cours d'appel*) pirmųjų pirmininkų ir apygardos teismų (pranc. *tribunaux de grande instance*) pirmininkų skyrimo. Kiti teisėjai gali būti skiriami tik gavus jos pritarimą.

Šios sudėties ATT priima sprendimus kaip teisėjų drausmės komisija. Tokiu atveju joje taip pat dalyvauja teisėjas, kuris yra Tarybos sudėtyje, galinčioje priimti sprendimus dėl prokurorų.

Taryba, kurios sudėtis leidžia priimti sprendimus dėl prokurorų, pareiškia savo nuomonę dėl prokurorų skyrimo. Tokios sudėties ATT pareiškia nuomonę dėl prokurorams taikomų drausminių priemonių. Tokiu atveju ją sudaro ne tik 65 straipsnio trečioje pastraipoje nurodyti nariai, bet ir prokuroras, priklausantis ATT sudėčiai, priimančiai sprendimus dėl teisėjų.

Prokuratūra

Organizacija

Prokuratūrai atstovauja prokurorai, kurie privalo veikti atstovaujamos visuomenės interesų labui, reikalaudami taikyti įstatymus.

Išskyrus generalinę prokuratūrą (pranc. *parquet général*) prie Kasacinio teismo, kuri yra atskirta, prokuratūra Prancūzijoje sudaro hierarchinę piramidę, kuriai vadovauja Teisingumo ministras. Baudžiamojo proceso kodekso 30 straipsnyje nustatyta, kad Teisingumo ministras įgyvendina vyriausybės nustatytą baudžiamąją politiką. Jis turi užtikrinti, kad ši politika būtų nuosekliai taikoma visoje šalyje. Šiuo tikslu jis gali duoti prokurorams bendruosius nurodymus dėl baudžiamosios politikos.

Kiekviename apygardos teisme (pranc. *tribunal de grande instance*) veikia prokuratūra, kuriai vadovauja prokuroras (pranc. *procureur de la République*) ir kurią sudaro keli jam pavaldūs prokurorai. Prokuroras organizuoja prokuratūros darbą, paskirstydamas užduotis ir darbus savo padėjėjams (pranc. *procureurs adjoints*), pavaduotojams (pranc. *vice-procureurs*) ir pakaitiniams prokurorams (pranc. *substituts*). Pats prokuroras dirba kontroliuojamas ir vadovaujamas generalinio prokuroro (pranc. *procureur général*).

Be šios hierarchinės struktūros, prokuratūra laikoma vientisa: pakaitinis prokuroras neprivalo gauti savo viršininko įgaliojimo veikti, o už kiekvieną jo veiksmą atsako visa prokuratūra.

Funkcijos ir pareigos

Prokuratūra daugiausia dalyvauja nagrinėjant baudžiamąsias bylas. Ji vadovauja tyrimams ir pati atlieka arba nurodo atlikti visus veiksmus, reikalingus baudžiamajam persekiojimui vykdyti. Ji savo nuožiūra sprendžia, kokių veiksmų imtis baudžiamosiose bylose (pvz., pradėti teisminį tyrimą (pranc. *ouverture d'une information judiciaire*), perduoti bylą nagrinėti teisiama jame posėdyje (pranc. *renvoi devant une juridiction de jugement*) arba nutraukti bylą (pranc. *classement sans suite*)). Ji privalo dalyvauti teismo posėdyje ir jame dalyvaujantis prokuroras gali savo nuožiūra teikti žodines pastabas (dėl faktinių aplinkybių, kaltinamojo asmenybės ir bausmės), kurios, jo manymu, yra tinkamos, siekiant tinkamai vykdyti teisingumą. Prokuratūra taip pat užtikrina

bausmių vykdymą.

Ji taip pat įgaliota saugoti nepilnamečius, kuriems gresia pavojus, ir atlikti tam tikras civilines funkcijas (pvz., dėl asmens būklės gyventojų registre, susijusios su gimimu, santuoka ir mirtimi), administracines funkcijas (pvz., susijusias su prekyba alkoholiniais gėrimais, periodine spauda ar tiesiogine rinkodara) ir komercines funkcijas (pvz., dėl tam tikrų bankroto bylų).

Teisėjų funkcija ir pareigos paaiškintos puslapyje, skirtame bendrosios kompetencijos teismams.

Teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai (pranc. *juges non professionnels*)

Laikiniai skiriami teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai (pranc. *magistrats exerçant à titre temporaire*)

Siekiant teisingumo vykdymą priartinti prie bendruomenės, pilietinės visuomenės atstovas gali būti įdarbintas laikinai skiriamu teisinio išsilavinimo neturinčiu teisėju (pranc. *magistrat exerçant à titre temporaire*, Laikinas teisėjas), kad laikinai teiktų pagalbą teisingumo sistemai pagal iš dalies pakeisto 1958 m. gruodžio 22 d. nutarimo (pranc. *ordonnance*) Nr. 58-1270 dėl konstitucinio įstatymo (pranc. *loi organique*) dėl teisėjų statuso 41-10 ir paskesnius straipsnius.

Tokia funkcija pasižymi būtent tuo, kad laikinai skiriami teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai gali per kadenciją, kuriai jie paskirti, eiti apylinkės teismo teisėjo, policijos teismo teisėjo ir (arba) tarėjo pareigas bylose, kurias apygardos teisme nagrinėja trijų teisėjų kolegija, kartu vykdydami profesinę veiklą, kuri suderinama su jų pareigomis teisme.

Tai, kad pastaruoju metu padaugėjo laikinai skiriamų teisinio išsilavinimo neturinčių teisėjų, yra tiesioginė vietos teismų (pranc. *juges de proximité*), įsteigtų 2002 m. rugsėjo 9 d. Įstatymu pagal 2016 m. lapkričio 18 d. Įstatymu Nr. 2016-1547 dėl XXI a. teisingumo sistemos modernizavimo 15 straipsnį ir 2017 m. balandžio 28 d. Dekretą Nr. 2017-683, išnykimo pasekmė.

2016 m. rugpjūčio 8 d. konstituciniu įstatymu (pranc. *loi organique*) Nr. 2016-1090, kuris įsigaliojo 2017 m. liepos 1 d., sujungtos vietos teisėjo ir laikinai skiriamo teisinio išsilavinimo neturinčio teisėjo (Laikinas teisėjas) funkcijos.

Laikiniai skiriami teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai paprastai įdarbinami remiantis pateikta kandidato paraiška (o ne konkurso tvarka).

Sąlygos laikinai skiriamo teisinio išsilavinimo neturinčio teisėjo pareigoms eiti

35–75 metų amžiaus Prancūzijos pilietis, turintis visas piliečio teises, geros reputacijos, įvykdęs visas nacionalinės karo tarnybos prievoles ir tinkamos fizinės būklės, kad galėtų vykdyti savo pareigas, atsižvelgiant į pritaikymo priemones, kurios gali būti taikomos dėl negalios.

Kandidatai taip pat turi atitikti vieną iš šių sąlygų:

- būti įgiję laipsnį, patvirtinantį bent keturių metų po vidurinės mokyklos mokymosi trukmę (arba lygiavertę kvalifikaciją) ir turėti ne mažiau kaip septynerių metų patvirtintą profesinę patirtį, kuri leidžia jiems atlikti teismines funkcijas;
- būti Teismo kanceliarijos vadovu* ir turėti patvirtintą septynerių metų darbo teismo tarnautoju patirtį;
- būti A kategorijos valstybės tarnautoju Teisingumo ministerijoje** ir turėti patvirtintą bent septynerių metų darbo šiose funkcijose patirtį;
- būti teisininku ar teismo darbuotoju, kurių profesija yra reglamentuota arba kurios statusui taikoma apsauga, ir turėti bent penkerių metų profesinės veiklos patirtį.

Laikiniai skiriamų teisinio išsilavinimo neturinčių teisėjų statusas

Aukščiausiosios teisėjų tarybos sudėtis, priimanti sprendimus dėl teisėjų, teikia nuomonę dėl Teisingumo ministro pasiūlytų kandidatų.

Laikiniai skiriamieji teisinio išsilavinimo neturintiems teisėjams, paskirtiems Respublikos Prezidento dekretu

(pranc. *décret*), taikomos karjeros teisėjams taikomos taisyklės.

Jie skiriami penkerių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta vieną kartą, ir negali eiti šių pareigų būdami vyresni kaip 75 metų amžiaus.

Vykdydami teismines funkcijas jie gali vykdyti ir profesinę veiklą, jeigu ji nėra įtraukta į kandidato paraiškoje nurodytą nesuderinamų veiklų sąrašą.

Laikiniai skiriamų teisinio išsilavinimo neturinčių teisėjų pareigos

Laikiniai skiriami teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai vykdo šias pareigas:

- Apygardos teisme jie tarėjų statusu trijų teisėjų kolegijoje nagrinėja ginčus civilinės ir baudžiamosios teisės srityje. Jie gali patvirtinti susitarimus baudžiamosiose bylose neviršijant trečdaliu jiems skirto teismo darbo krūvio. Policijos teismuose jie taip pat nagrinėja tam tikrą kiekį bylų, susijusių su pirmomis keturiomis teismo taisyklių pažeidimų kategorijomis ir penkta kategorija, kai skiriamos fiksuoto dydžio baudos, ir priima teismo baudžiamuosius įsakymus dėl šių pažeidimų.
- Apylinkės teisme jie nagrinėja civilines bylas neviršijant trečdaliu apylinkės teismo, į kurį jie buvo paskirti, darbo krūvio.

Laikiniai skiriamų teisinio išsilavinimo neturinčių teisėjų mokymas

Laikiniai skiriamų teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai išklauso dešimties dienų teorinius mokymus Nacionalinėje teisėjų mokykloje (ENM).

Aukščiausiosios teisėjų tarybos sprendimu jiems taikomas 40–80 dienų per šešis mėnesius bandomasis laikotarpis arba teisme mokosi 40 dienų ir šis laikotarpis gali būti išimtiniais atvejais sutrumpintas, atsižvelgiant į kandidato profesinę patirtį.

Laikiniai skiriamų teisinio išsilavinimo neturinčių teisėjų užmokestis

Laikiniai skiriami teisinio išsilavinimo neturintys teisėjams už suteiktas paslaugas mokamas atlyginimas pagal tarnybos laikotarpius.

Vienetinis tarifas už tarnybos laikotarpį yra 106,28 EUR neatskaičius mokesčių (vadovaujantis 2017 m. vasario 1 d. viešojo sektoriaus darbo užmokesčio indekso rodikliu), o per metus gali būti ne daugiau kaip 300 tarnybos laikotarpių.

Laikiniai skiriami teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai negauna kelionpinigių už kelionę iš namų į teismą, į kurį jie paskirti.

Darbo santykių teismų teisėjai

1806 m. įsteigti darbo santykių teismai yra pirmosios instancijos teismai, kurių specializacija – spręsti individualius tarp darbuotojų arba pameistrių ir darbdavių kylančius ginčus, susijusius su jų tarpusavio sutartimis. Darbo santykių teismų teisėjai (nariai) yra pramonės ir prekybos sektorių atstovai.

Darbo santykių teismų sistema grindžiama tuo, kad darbo santykius, kurie yra pagal savo pobūdį specifiniai ir sudėtingi, turi nagrinėti teisėjas, tokių santykių srityje patirtį sukaukęs kaip darbuotojas arba kaip darbdavys.

Todėl darbo santykių teismuose būtinas vienodas skaičius darbuotojų ir darbdavių atstovų (jungtinės kolegijos). Teismo nariai suskirstyti į dvi kolegijas (darbuotojų ir darbdavių) ir penkias specializuotas sekcijas (pramonė, prekyba, žemės ūkis, įvairios veiklos ir vadovavimo).

14 512 narių dirba 210 darbo santykių teismų žemyninėje Prancūzijos dalyje ir užjūrio teritorijose ir išnagrinėja apie 142 500 bylų per metus.

Pagrindinė užduotis – šalių taikinimas, o jei to padaryti nepavyksta – išspręsti jų tarpusavio ginčą.

Skyrimo tvarka

Nuo 1979 m. darbo santykių teismų nariai kas penkerius metus renkami jų kolegų visuotiniuose rinkimuose tiesioginiu visuotiniu balsavimu. Atsižvelgiant į mažėjantį rinkėjų skaičių ir dėl to mažėjantį darbo santykių teismų sistemos legitimumą, išnagrinėti nauji teismo narių skyrimo būdai.

Todėl nors 2016 m. kovo 31 d. nutarimu (pranc. *ordonnance*) Nr. 2016-388 patvirtintas specifinis darbo santykių teismų sistemos pobūdis, juo tiesioginiai rinkimai pakeisti narių paskyrimu remiantis profesinių sąjungų ir darbdavių asociacijų pasiūlymu prieš tai pagal profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų reprezentatyvumą vertinti nustatytą procedūrą įvertinus jų reprezentatyvumą.

Dabar kas ketverius metus pagal bendrą procedūrą skiriami darbo santykių teismų nariai. Nariai skiriami bendru Teisingumo ir Užimtumo ministrų potvarkiu (pranc. *arrêté*). Per kadenciją atsilaisvinusios pozicijos paskelbiamos vykdančią papildomą skyrimo procedūrą ir į jas nariai paskiriami laikantis tos pačios tvarkos kaip ir bendros procedūros atveju.

Mokymas

2015 m. rugpjūčio 6 d. Augimo, veiklos ir lygių ekonominių galimybių įstatymu Nr. 2015-990 siekta sustiprinti darbo santykių teismų narių profesinį statusą visų pirma įvedant privalomą pirminį ir tęstinį mokymą.

Taigi darbo santykių teismų nariai yra privalomai apmokomi prieš pradėdami vykdyti teismines funkcijas ir mokosi nuolat.

Vienodas pirminis apmokymas teikiamas tiek nariams, atstovaujantiems darbdavius, tiek ir darbuotojus atstovaujantiems nariams. Jį organizuoja ir vykdo Nacionalinė teisėjų mokykla (ENM) ir jį sudaro keli teoriniai ir praktiniai moduliai, kurių bendra trukmė – penkios dienos. Darbo santykių teismų nariai, kurie nebaigia pirminių mokymų per 15 mėnesių nuo pirmos antrojo mėnesio dienos po jų paskyrimo laikomi atsistatydinusiai.

Darbo santykių teismų nariai per savo ketverių metų kadenciją taip pat dalyvauja šešių savaičių tęstiniuose mokymuose. Už šių mokymų vykdymą atsakinga Užimtumo ministerija.

Elgesio taisyklės

Darbo santykių teismų nariai duoda priesaiką. Jiems taikomos teisėjams galiojančios elgesio taisyklės: nepriklausomumas, nešališkumas, orumas ir dorumas, jie turi elgtis taip, kad dingtų bet kokios pagrįstos abejonės šiuo požiūriu. Priimdami sprendimus jie taip pat turi laikytis konfidencialumo.

2016 m. gruodžio 28 d. dekretu Nr. 2016-1948 dėl darbo santykių teismų narių profesinės etikos ir drausminių priemonių, priimtu įgyvendinant 2015 m. rugpjūčio 6 d. Augimo, veiklos ir lygių ekonominių galimybių įstatymą Nr. 2015-990, į Darbo kodeksą įtrauktas R. 1431-3-1 straipsnis, kuriuo Aukščiausioji darbo santykių teismų narių taryba (pranc. *Conseil supérieur de la prud'homie*) įpareigota parengti teismo narių elgesio kodeksą, kuris turi būti paskelbtas.

2018 m. sausio 26 d. Aukščiausioji darbo santykių teismų narių taryba patvirtino elgesio kodeksą.

Statusas

Pareigas einantys darbo santykių teismų nariams suteikiamas apsaugoto darbuotojo statusas, kuris reiškia, kad jie negali būti atleisti iš darbo be išankstinio darbo inspekcijos leidimo, ir teisė nebūti darbe savo darbo valandomis.

Tokie nebuvimo darbo vietoje laikotarpiai laikomi faktiniu darbo laiku ir už jį darbdavys moka darbo užmokestį ir jis kompensuojamas pagal socialinio draudimo sistemą. Atitinkamai dėl laiko, kuris darbo valandomis praleidžiamas dirbant darbo santykių teisme, neprarandama jokia atlyginimo ar garantijų dalis. Valstybė darbdavio kompensuoja darbo užmokestį.

Teisme dirbantiems darbdavių atstovams ir darbuotojams, kurie nepatenka į pirmiau nurodytas kategorijas (darbo ieškantys asmenys, pensininkai, nariai, teisme dirbantys ne savo darbo valandomis), atlyginimas mokamas už tarnybos laikotarpius taikant įstatyminiu dekretu (pranc. *décret*) nustatytą tarifą.

Taip pat gali būti kompensuojamos jų kelionės išlaidos.

Komercinių bylų teismų teisėjai

Žemyninėje Prancūzijoje, išskyrus Elzasą ir Mozelį (kuriuose apygardos teismo skyrius nagrinėja komercinius ginčus pagal vietos teisės aktuose numatytą išimtį), veikia 134 pirmosios instancijos komercinių bylų teismai ir devyni mišrūs komercinių bylų teismai užjūrio teritorijose.

Komercinių bylų teismai nagrinėja verslininkų tarpusavio ginčus arba verslininkų ir komercinių bendrovių ginčus bei ginčus dėl prekybos sandorių.

Komercinių bylų teismų teisėjai (pranc. *juges consulaires*) yra verslininkai arba įmonių vadovai. Taigi jie turi profesinės patirties versle.

Šiuo metu yra daugiau kaip 3 400 komercinių bylų teismų teisėjų.

Jų kolegos juos renka per kasmetinius dviejų etapų rinkimus.

Jie renkami dviejų metų pirmajai kadencijai. Jie gali būti perrinkti ketverių metų kadencijai tame pačiame teisme ar bet kuriame kitame komercinių bylų teisme, tačiau ne daugiau kaip keturioms kadencijoms, išskyrus kadenciją baigiantį pirmininką, kuris penktajai kadencijai gali būti perrinktas tik kaip kolegijos narys.

Jie duoda priesaiką ir jiems taikomas tas pats elgesio kodeksas kaip profesionaliems teisėjams.

Jie dirba savanoriškumo pagrindais. Kad galėtų dirbti jie turi turėti laiko ir būti pasirengę asmeniškai įsipareigoti, visų pirma dalyvaudami būtinuose pirminiuose ir tęstiniuose apmokymuose.

2016 m. lapkričio 18 d. Įstatymu Nr. 2016-1547 dėl XXI a. teisingumo sistemos modernizavimo įvykdyta svarbi komercinių bylų teismų teisėjų statuso reforma. Visų pirma juo peržiūrėtos jų elgesio kodekso ir drausminių priemonių nuostatos bei sustiprintas jų profesinis statusas nustatant privalomą pirminį ir tęstinį mokymą, kurį vykdo Nacionalinė teisėjų mokykla.

Socialinių reikalų teismų tarėjai

Socialinių reikalų teismų (pranc. *tribunaux des affaires de la sécurité sociale*) tarėjai trejiems metams skiriami Apeliacinio teismo pirmojo pirmininko iš sąrašo, kurį kiekvieno teismo jurisdikcijoje pateikia jaunimo, sporto ir socialinės sanglaudos reikalų direktorius, kandidatus pasiūlius didžiausioms profesinėms organizacijoms.

2016 m. lapkričio 18 d. Įstatymu dėl XXI a. teisingumo sistemos modernizavimo panaikinti socialinių reikalų teismai ir jų bylos nuo 2019 m. sausio 1 d. perduotos tam tikriems apygardos teismams. Tarėjai bylas nagrinės juose.

Negalios bylų teismų tarėjai

Negalios bylų teismų (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) tarėjai trejiems metams skiriami Apeliacinio teismo, kurio jurisdikcijai priklauso atitinkamas teismas, ir jaunimo, sporto ir socialinės sanglaudos reikalų direktorius, iš sąrašų, kurie sudaromi atsižvelgiant į reprezentatyviausių verslo ir profesinių organizacijų išskeltus kandidatus.

2016 m. lapkričio 18 d. Įstatymu dėl XXI a. teisingumo sistemos modernizavimo panaikinti negalios bylų teismai ir jų bylos nuo 2019 m. sausio 1 d. perduotos tam tikriems apygardos teismams. Tarėjai bylas nagrinės juose.

Tarėjai apygardos teismų kolegijose, nagrinėjančiose socialinės apsaugos bylas

Nuo 2019 m. sausio 1 d. šie tarėjai bylas nagrinėja apygardos teismų kolegijose, specialiai skirtose nagrinėti ginčus socialinės apsaugos ir socialinės paramos srityse.

Juos trijų metų kadencijai skiria pirmasis apeliacinio teismo pirmininkas, pasitaręs su apygardos teismo pirmininku, iš sąrašų, kuriuos prefektas konkrečiam teismui sudaro atsižvelgdamas į reprezentatyviausių verslo ir profesinių organizacijų išskeltus kandidatus.

Kandidatai turi būti Prancūzijos piliečiai, ne jaunesni kaip 23 metų, turi atitikti prisiekusiesiems keliamus

reikalavimus, turi nebūti buvę pripažinti kaltais pažeidus Kaimo ir jūrų žvejybos kodeksą arba Socialinės apsaugos kodeksą, ir turi nebūti socialinės apsaugos organizacijos arba savidraudos draugijos valdybos nariais. Jų pareigos suderinamos su darbo santykių teismo narių pareigomis.

Nepilnamečių bylų teismų tarėjai

Nepilnamečių bylų teismų (pranc. *tribunaux pour enfants*) tarėjus ketveriems metams skiria Teisingumo ministras iš apeliacinio teismo, kurio jurisdikcijai priskirtas nepilnamečių bylų teismas, pirmojo pirmininko pateikto kandidatų sąrašo.

Kandidatai turi būti Prancūzijos piliečiai, ne jaunesni kaip 30 metų ir turi būti ypatingai suinteresuoti, neatsižvelgiant į suinteresuotumo formą, su jaunimu susijusiais klausimais.

Paritetinių žemės ūkio naudmenų nuomos sandorių teismų tarėjai

Paritetinių žemės ūkio naudmenų nuomos sandorių teismų (pranc. *tribunaux paritaires des baux ruraux*) tarėjus šešerių metų kadencijai skiria pirmasis apeliacinio teismo pirmininkas iš sąrašų, kuriuos prefektas konkrečiam teismui sudaro atsižvelgdamas į reprezentatyviausių profesinių ar žemės savininkų organizacijų iškeltus kandidatus.

Tarėjais yra nuomotojai, kurie tuo pačiu metu nėra nuomininkai, ir nuomininkai, kurie tuo pačiu metu nėra nuomotojai, pagal poreikį suskirstyti į dvi bendro teismo sekcijas, kurių vienoje dirba nuomotojai ir nuomininkai, sudarę nuomos sutartis, o kitoje – nuomotojai ir nuomininkai, sudarę pusininkavimo sutartis.

Kandidatai turi būti Prancūzijos piliečiai, ne jaunesni kaip 26 metų, turi būti nepraradę civilinių, pilietinių ar profesinių teisių ir bent penkerius metus turi būti buvę nuomotojais ar nuomininkais pagal nuomos ar pusininkavimo sutartis.

Teismo tarnautojai

Teismo tarnautojai (pranc. *greffiers*) yra proceso teisės specialistai, kurie padeda teisėjams rengti teismo dokumentus ir, įstatymo nustatytais atvejais, tvirtina teismo dokumentus.

Teismo tarnautojai glaudžiai dirba su teisėju, padeda rengti ir nagrinėti bylas ir vykdyti teisinius tyrimus. Teisėjų nurodymu jie rengia sprendimų ir kaltinamųjų aktų projektus. Teikiant informaciją ir pagalbą visuomenei tarnautojai gali būti atsakingi už informacijos teikimą vartotojams, jų orientavimą ir pagalbą jiems teikimą vykdant teisinius formalumus ar procedūras. Jiems taip pat gali būti priskirtos profesinio mokymo funkcijos.

Teismo tarnautojo funkcijos paprastai atliekamos įvairiuose teismų padaliniuose. Atsižvelgiant į teismo ir jo struktūros svarbą, teismo tarnautojai gali eiti vadovaujamas teismo kanceliarijos vadovo ar vadovo pavaduotojo arba tarnybos vadovo pareigas.

[Vyriausias kancleris](#) (378 Kb)

[Teismo tarnautojas](#) (375 Kb)

2018 m. sausio 1 d. Teisingumo ministerijos Teismų kanceliarijų žmogiškųjų išteklių departamentas valdė 10 931 darbuotojų, iš kurių 9 368 buvo priskirti dirbti teismuose.

Advokatai

Advokatai (pranc. *avocats*) yra teisine praktika besiverčiantys asmenys, o advokato profesija yra laisva ir nepriklausoma profesija. Advokatų statusas iš esmės įtvirtintas 1971 m. gruodžio 31 d. įstatyme Nr. 71-1130, kuriuo reformuojamos tam tikros teisėjų ir teisininkų profesijos, ir 1991 m. lapkričio 27 d. dekretu (pranc. *décret*) Nr. 91-1197, kuriuo nustatoma advokatų veiklos struktūra. 1990 m. gruodžio 31 d. įstatymas Nr. 90-1259, kuriuo iš dalies keičiamas 1971 m. įstatymas, ir jo įgyvendinimo dekretai sukūrė naują advokato (pranc. *avocat*) profesiją, sujungdami advokato (pranc. *avocat*) ir teisės konsultanto (pranc. *conseil juridique*) profesijas. 2011 m. sausio 25 d. įstatymu, kuriuo pertvarkytas teisinis atstovavimas apeliaciniuose teismuose, sujungė advokato ir teisinio atstovo funkcijas apeliaciniame teisme (pranc. *avoué près les cours d'appel*).

Kasdienėje savo veikloje advokatas atlieka dvi misijas: viena – padėti ir atstovauti klientams teisme (teisminė funkcija), ir kita – teikti teisinę konsultacijas ir rengti teisinius dokumentus (teisinė funkcija).

Remiantis 1971 m. gruodžio 31 d. įstatymo 4 straipsnio 1 pastraipos nuostatomis, advokatams suteikta beveik monopolinė teisė teikti pagalbą ir atstovauti bylos šalims, jų vardu atlikti procesinius veiksmus bei jas ginti teisme ir bet kokiose teismo ar drausminėse organizacijose.

Advokatų asociacijos nėra, nes advokatai nori išsaugoti tinkamą atstovavimą visoms advokatūroms. Advokatai yra susibūrę į 16 advokatūrų (pranc. *barreaux*), įsisteigusių žemyninėje dalyje ir užjūrio teritorijose prie apygardos teismų (pranc. *tribunal de grande instance*). Kiekvienai advokatūrai „pirmininkauja“ seniūnas (pranc. *bâtonnier*), o ją valdo taryba (pranc. *conseil de l'ordre*), kompetentinga spręsti visus su darbu pagal šią profesiją susijusius klausimus, prižiūrėti, kaip advokatai atlieka savo pareigas ir ginti jų teises.

Nacionalinė advokatūrų taryba (*Conseil National des Barreaux*, CNB), įsteigta 1990 m. gruodžio 31 d. įstatymu (15 straipsnis), yra visuomenei naudinga įstaiga (pranc. *établissement d'utilité publique*), turinti juridinio asmens statusą, įgaliota atstovauti advokato profesijos atstovams viešosiose įstaigose ir prižiūrėti, kad profesijos taisyklės ir papročiai būtų suderinti.

Nacionalinė advokatūrų taryba turi interneto svetainę, kurioje pateikiama nemokama ir atvira prieiga prie informacijos apie profesijos struktūrą, su ja susijusius aktualesnius klausimus bei visų Prancūzijos advokatūroms priklausančių advokatų sąrašas. Dauguma didesnių advokatūrų turi savas laisvai ir nemokamai prieinamas interneto svetaines, kurių adresai pateikiami Nacionalinės advokatūrų tarybos tinklalapyje skelbiamame sąrašė.

Nacionalinė advokatūrų taryba administraciniais sprendimais, skelbiamais oficialiajame leidinyje nustato nacionalines elgesio taisykles, tiesiogiai taikomas advokatams.

Valstybės Tarybos ir Kasacinio teismo advokatai sudaro atskirą profesiją: jie yra ministerijų pareigūnai, paskirti Teisingumo ministro nutarimu, kurie turi išimtinę teisę atstovauti aukščiausiuosiuose teismuose, kai toks atstovavimas privalomas. Jų statusas iš esmės įtvirtintas 1817 m. rugsėjo 10 d. nutarime (pranc. *ordonnance*), kuriuo įsteigtas Valstybės Tarybos ir Kasacinio teismo advokatų luomas, 1991 m. spalio 28 d. dekretu (pranc. *décret*) Nr. 91-1125 dėl reikalavimų norintiems verstis šia profesija bei 2002 m. sausio 11 d. dekretu (pranc. *décret*) Nr. 2002-76 dėl šiai profesijai taikomų drausmės taisyklių.

Aukščiausiųjų teismų advokatai sudaro savarankišką struktūrą, kuriai vadovauja pirmininkas, padedamas Tarybos, susidedančios iš 11 narių. Ši institucija atlieka drausmines funkcijas bei atstovauja profesijai.

Ši informacija pateikiama [Valstybės Tarybos ir Kasacinio teismo advokatūros](#) interneto svetainėje.

Ar yra šios srities duomenų bankas?

Yra duomenų bankas, kurį pildo Nacionalinė advokatūrų taryba, remdamasi advokatų, priklausančių visų Prancūzijoje įsisteigusių advokatų organizacijoms, sąrašu.

Ar ši informacija nemokama?

Prieiga prie [Nacionalinės advokatūrų tarybos](#) interneto svetainėje esančios duomenų bazės yra nemokama.

Notarai

Organizacija

Notarai (pranc. *notaire*) yra valstybės ir ministerijų pareigūnai, skiriami Teisingumo ministro potvarkiu (pranc. *arrêté*). Tačiau jie savo profesija verčiasi kaip savarankiškai dirbantys asmenys. Jų statusas iš esmės įtvirtintas XI metų vantozo mėnesio 25 d., įstatyme (data nurodyta pagal Prancūzų revoliucinį kalendorių), 1945 m. lapkričio 2 d. nutarime (pranc. *ordonnance*) Nr. 45-2590 ir 1945 m. gruodžio 19 d. dekretu (pranc. *décret*) Nr. 45-0117 dėl notariato struktūros, 1973 m. liepos 5 d. dekretu (pranc. *décret*) Nr. 73-609 dėl profesinio rengimo ir dėl priėmimo į notariatą sąlygų ir 1978 m. kovo 8 d. dekretu (pranc. *décret*) Nr. 78-262, kuriame nustatytas notarų paslaugų tarifas.

Šios profesijos atstovai priklauso notarų rūmams departamentų ir regionų tarybų regionų lygmeniu – šios organizacijos atsakingos už jų jurisdikcijai priklausančių notarų veiklos priežiūrą ir drausmės palaikymą. Valstybės institucijose valstybės mastu šiai profesijai atstovauja Aukščiausioji notarų taryba (pranc. *Conseil supérieur du notariat*).

Be atstovavimo valstybės institucijose, Aukščiausioji notarų taryba atlieka profesinių ginčų prevencijos ir tai pačiai regiono tarybai nepriklausančių notarų taikinimo misiją. [Aukščiausioji notarų taryba](#) turi nemokamą interneto svetainę, kurioje nurodomos pagrindinės notaro profesijos charakteristikos ir pateikiamas notarų ir departamentų bei regionų notarų rūmų sąrašas.

Funkcijos ir pareigos

Notarams suteiktas įgaliojimas išduoti oficialiai patvirtintus aktus, turinčius vykdomąją galią be teismo sprendimo.

Jie taip pat atlieka ir privačių asmenų bei įmonių patarėjų vaidmenį, susijusį arba nesusijusį su aktų rengimu, ir, atlikdami papildomą vaidmenį, gali kištis į turto valdymą bei derybas dėl nekilnojamojo turto.

Kitos teisininkų profesijos

Antstoliai

Antstoliai (pranc. *huissiers de justice*) yra valstybės ir ministerijų pareigūnai, skiriami Teisingumo ministro potvarkiu (pranc. *arrêté*). Tačiau jie savo profesija verčiasi kaip savarankiškai dirbantys asmenys. Jų statusas konkrečiai nustatytas 1923 m. gruodžio 27 d. įstatyme, 1945 m. lapkričio 2 d. nutarime (pranc. *ordonnance*) Nr. 45-2592, 1956 m. vasario 29 d. dekrete (pranc. *décret*) Nr. 56-222 ir 1975 m. rugpjūčio 14 d. dekrete (pranc. *décret*) Nr. 75-770.

Jie vieninteliai turi teisę įteikti rašytinius pareiškimus ir dokumentus bei vykdyti teismo sprendimus, vykdomuosius aktus arba priemones. Be to, teismų pavedimu arba privačių asmenų prašymu jie gali išduoti oficialias pažymas. Taip pat jie gali vykdyti papildomas funkcijas – taikomojo tarpininko, nekilnojamojo turto administratoriaus ir draudimo agento. Apie tai jie turi iš anksto pranešti savo regioniniams antstolių rūmams ir teritorijos, kurioje yra jų biuras, apeliacinio teismo generaliniam prokurorui (pranc. *procureur général*).

Už veiksmus, įvykdomus atliekant savo pareigas civilinėse ir komercinėse bylose, antstoliai gauna fiksuotą atlyginimą, numatytą 1996 m. gruodžio 12 d. dekrete (pranc. *décret*) Nr. 96-1080.

Antstoliams atstovauja departamentų ir regionų antstolių rūmai, kurių veikimo sritis sutampa su atitinkamo apeliacinio teismo jurisdikcija. Nacionaliniai antstolių rūmai gina visų antstolių interesus viešosiose institucijose ir sprendžia ginčus tarp atskirų rūmų ir antstolių, priklausančių skirtingiems regionų rūmams. [Nacionaliniai antstolių rūmai](#) turi nemokamą interneto svetainę, kurioje nurodomos pagrindinės šios profesijos ypatybės ir pateikiamas antstolių sąrašas.

2016 m. birželio 2 d. nutarimu (pranc. *ordonnance*) sukurta nauja teismo antstolio profesija (pranc. *commissaire de justice*), kuri nuo 2022 m. liepos 1 d. pakeis antstolio ir teismo paskirto aukcionų organizatoriaus (pranc. *commissaire-priseur judiciaire*) profesijas.

Nutarime nustatytos teismo antstolio veiklą reglamentuojančios taisyklės ir numatyta, kad nauja profesija pagal pereinamojo laikotarpio sistemą bus įgyvendinama palaipsniui iki 2022 m. liepos 1 d. Atsižvelgiant į tai, kad antstolio ir teismo paskirto aukcionų organizatoriaus funkcijos iš dalies panašios ir viena kitą papildo, nuspręsta optimizuoti esamą profesijų organizavimą ir sujungti jas į vieną teismo antstolio profesiją.

Teismo antstolių veiklą reglamentuojančios normos visapusiškai bus taikomos nuo 2022 m. liepos 1 d. Nuo 2026 m. liepos 1 d. ji visiškai pakeis ankstesnes profesijas: antstoliai ir teismo paskirti aukcionų organizatoriai, kurie nebus išklaušę tam tikrų mokymų, kad įgytų teismo antstolio kvalifikaciją, nutrauks veiklą. Nuo 2019 m. sausio 1 d. Nacionaliniai teismo antstolių rūmai (pranc. *Chambre nationale des commissaires de justice*) pakeis atitinkamai Nacionalinius antstolių rūmus ir Nacionalinius teismo paskirtų aukcionų organizatorių rūmus, kad būtų pasirengta laipsniškam suderinimui ir dviejų profesijų sujungimui.

Kiti teisine praktika besiverčiantys asmenys

Komercinių bylų teismuose dirba komercinių bylų teismų tarnautojai (pranc. *greffiers de tribunaux de commerce*), kurie yra valstybės ir ministerijų pareigūnai ir kurių pagrindinės pareigos – padėti komercinių bylų teismo nariams posėdžiuose ir padėti tokio teismo pirmininkui atlikti visas jam išskylančias administracines užduotis. Jie vadovauja teismo kanceliarijai ir užtikrina Prekybos ir įmonių registro (pranc. *registre du commerce et sociétés*, RCS) ir teismo registrų bei bylų tvarkymą. Jie išduoda nuorašus ir kopijas, saugo antspaudus ir kanceliarijai sumokėtas sumas, rengia kanceliarijos aktus ir atlieka jų kompetencijai priskirtus formalumus.

Ši profesija reglamentuojama Prekybos kodekso straipsnyje L.741-1–R.741-1 ir paskesniuose straipsniuose.

Profesijos atstovams valstybės institucijose atstovauja Nacionalinė komercinių bylų teismų kanclerių taryba (pranc. *Conseil national des greffiers des tribunaux de commerce*, CNGTC). Tai visuomenei naudinga įstaiga (pranc. *établissement d'utilité publique*), turinti juridinio asmens statusą, atsakinga už jų kolektyvinių interesų gynimo užtikrinimą. Ji organizuoja pirminį ir nuolatinį teismo tarnautojų ir kanceliarijos darbuotojų profesinį rengimą, rengia profesijos egzaminus, sudaro galimybę atlikti praktiką ir vykdo jos stebėseną. Daugiau informacijos šiais klausimais pateikiama [Nacionalinės komercinių bylų teismų tarnautojų tarybos](#) svetainėje.

[Komercinių bylų teismų tarnautojai](#) (366 Kb)

[Pagal darbo sutartį dirbantys komercinių bylų teismų tarnautojai](#) (366 Kb)

Teisės patarėjai (įmonių teisininkai)

1990 m. gruodžio 31 d. įstatymu Nr. 90-1259 teisės patarėjo (pranc. *conseil juridique*) profesija sujungta su advokato (pranc. *avocat*) profesija.

Įmonėse dirbantiems teisininkams (*juristes*), kurie nedirba kaip nepriklausomi advokatai (pranc. *avocats*) specialios profesinės taisyklės netaikomos.

■ Paskutinis naujinimas: 10/01/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.